

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HỒ CHÍ MINH

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

NGUYỄN ĐỨC THIÊN

**GIÁO DỤC BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN
CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở HÀ NỘI TRONG BỐI CẢNH
CHUYỂN ĐỔI SỐ HIỆN NAY**

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

HÀ NỘI - 2026

**CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN**

**Người hướng dẫn khoa học: 1.PGS, TS Lưu Văn Quảng
2. TS. Đinh Thị Thanh Tâm**

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

**Luận án được bảo vệ trước Hội đồng đánh giá luận án tại Học viện Báo chí và
Tuyên truyền.**

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong mọi giai đoạn cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn xác định công tác chính trị, tư tưởng là một bộ phận đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng Đảng, giữ vai trò định hướng nhận thức, củng cố niềm tin, tạo sự thống nhất về ý chí và hành động trong toàn xã hội. Trong đó việc giáo dục bản lĩnh chính trị cho thế hệ trẻ, nhất là sinh viên các trường đại học, có ý nghĩa chiến lược đối với việc xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao, bảo đảm sự kế thừa vững chắc sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Sinh viên là lực lượng trí thức trẻ, có khả năng tiếp cận nhanh với tri thức mới, khoa học công nghệ và các xu hướng toàn cầu, đồng thời cũng là nhóm xã hội chịu tác động trực tiếp, sâu sắc từ những biến động chính trị, kinh tế, văn hóa và truyền thông trong thời đại số. Vì vậy, xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng cho sinh viên không chỉ là yêu cầu của giáo dục đại học mà còn là nhiệm vụ quan trọng của công tác tư tưởng trong tình hình mới.

Bước vào giai đoạn phát triển mới, đất nước đứng trước yêu cầu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế số, xã hội số và công dân số. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng xác định khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là những động lực chủ yếu thúc đẩy phát triển đất nước nhanh và bền vững; đồng thời nhấn mạnh nhiệm vụ xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, có bản lĩnh, trí tuệ, khát vọng cống hiến và năng lực thích ứng với thời đại mới. Văn kiện cũng đặc biệt nhấn mạnh yêu cầu tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, chủ động đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng; xây dựng thế hệ trẻ vừa hồng, vừa chuyên, có lý tưởng cách mạng, đạo đức, bản lĩnh chính trị và trách nhiệm xã hội. Điều đó cho thấy giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay không chỉ là nhiệm vụ mang tính giáo dục đơn thuần mà còn là yêu cầu cấp thiết từ thực tiễn phát triển đất nước và nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong điều kiện mới.

Cùng với đó, Nghị quyết số 71-NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo đã khẳng định giáo dục và đào tạo là quốc sách hàng đầu, là động lực then chốt của phát triển quốc gia trong kỷ nguyên số. Nghị quyết yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo hướng hiện đại, mở, linh hoạt, số hóa và hội nhập quốc tế; đồng thời nhấn mạnh nhiệm vụ giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc cho thế hệ trẻ. Trong bối cảnh đó, giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên không thể chỉ dừng lại ở việc truyền đạt tri thức lý luận chính trị theo phương thức truyền thống, mà phải hướng tới hình thành năng lực tư duy chính trị, khả năng nhận diện và phản biện thông tin sai lệch, kỹ năng thích ứng với môi trường truyền thông số và nâng cao bản

lĩnh trước các tác động tiêu cực của không gian mạng. Đặc biệt, Quy định số 19-QĐ/TW về công tác chính trị, tư tưởng trong Đảng đã đặt ra yêu cầu đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức công tác chính trị, tư tưởng trong điều kiện chuyển đổi số; nhân mạnh nhiệm vụ chủ động nắm bắt tình hình tư tưởng trên không gian mạng, nâng cao hiệu quả đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Đặc biệt, Chỉ thị số 10-CT/TW ngày 20/7/2026 của Ban Bí thư về tăng cường giáo dục lý luận chính trị, lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, ý thức công dân trong hệ thống giáo dục quốc dân, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong tình hình mới đặt ra yêu cầu đổi mới đồng bộ nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục lý luận chính trị; lấy người học làm trung tâm, tăng cường ứng dụng công nghệ số và xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, an toàn. Chỉ thị đồng thời chỉ ra những hạn chế về tính thực tiễn của nội dung, phương pháp và kỹ năng ứng xử trên không gian mạng của người học. Đây là căn cứ chính trị quan trọng, tiếp tục khẳng định tính cấp thiết của việc giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số.

Thực tiễn cho thấy, chuyển đổi số đang tạo ra những biến đổi sâu sắc trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, đặc biệt là trong môi trường giáo dục đại học. Sự phát triển nhanh chóng của internet, mạng xã hội, trí tuệ nhân tạo và các nền tảng truyền thông số đã làm thay đổi căn bản phương thức tiếp cận thông tin, giao tiếp, học tập và hình thành nhận thức của sinh viên. Một mặt, chuyển đổi số mở ra cơ hội to lớn để đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục chính trị, tư tưởng theo hướng hiện đại; góp phần nâng cao hiệu quả truyền tải tri thức và tăng cường khả năng tiếp cận thông tin chính thống cho sinh viên. Mặt khác, môi trường số cũng tiềm ẩn nhiều nguy cơ tác động tiêu cực đến nhận thức chính trị, niềm tin và hệ giá trị của giới trẻ. Các thế lực thù địch ngày càng lợi dụng không gian mạng để truyền bá thông tin sai trái, xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng, kích động tâm lý hoài nghi, cực đoan và lối sống thực dụng trong thanh niên. Trong điều kiện đó, nếu thiếu bản lĩnh chính trị vững vàng, sinh viên rất dễ rơi vào trạng thái dao động về tư tưởng, gây nhiễu loạn thông tin, suy giảm niềm tin chính trị và mất phương hướng trong nhận thức, hành động.

Hà Nội là trung tâm chính trị, hành chính quốc gia, đồng thời là trung tâm lớn về giáo dục đại học, khoa học công nghệ và chuyển đổi số của cả nước, với số lượng lớn các trường đại học, học viện và sinh viên thuộc nhiều lĩnh vực đào tạo đến từ nhiều vùng miền, địa phương khác nhau. Đây là địa bàn có trình độ tiếp cận công nghệ cao, tốc độ chuyển đổi số mạnh mẽ, mức độ hội nhập quốc tế sâu rộng, đồng thời cũng là không gian chịu tác động trực tiếp từ các luồng thông tin đa chiều trên internet và mạng xã hội. Trong những năm qua, các trường đại học ở Hà Nội đã quan tâm đổi

mới giáo dục lý luận chính trị, ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy, quản lý và truyền thông chính trị tư tưởng cho sinh viên. Tuy nhiên, thực tiễn vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế như: nội dung giáo dục chậm cập nhật trước sự biến đổi nhanh của môi trường số; phương pháp giáo dục còn nặng tính truyền thụ một chiều; việc ứng dụng công nghệ số trong giáo dục chính trị, tư tưởng chưa đồng bộ; kỹ năng nhận diện và phản biện thông tin sai trái của sinh viên còn hạn chế; sự phối hợp giữa các chủ thể giáo dục chưa thật sự hiệu quả. Những vấn đề đó đặt ra yêu cầu cần tiếp tục nghiên cứu một cách toàn diện, có hệ thống nhằm đề xuất các quan điểm và giải pháp phù hợp để nâng cao hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Nhận thức được tầm quan trọng đó dưới cả góc độ lý luận và thực tiễn, nghiên cứu sinh lựa chọn nghiên cứu: *“Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay”* làm luận án Tiến sĩ ngành Chính trị học chuyên ngành Công tác tư tưởng.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Làm rõ cơ sở lý luận về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số; từ đó đánh giá thực trạng, đề xuất quan điểm, giải pháp nhằm tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường Đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tổng quan tình hình nghiên cứu có liên quan đề tài luận án.
- Làm rõ những vấn đề lý luận về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.
- Đánh giá thực trạng về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học, xác định những vấn đề đặt ra đối với giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội hiện nay
- Đề xuất quan điểm và giải pháp tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong thời gian tới

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về nội dung: Nghiên cứu những vấn đề lý luận, thực tiễn; những vấn đề đặt ra trong giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

- *Về không gian*: Luận án tập trung nghiên cứu việc giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên đại học hệ chính quy tập trung, qua khảo sát tại một số trường đại học, học viện trên địa bàn thành phố Hà Nội (Trường Đại học Giao thông Vận tải, Đại học Bách khoa Hà Nội; Học viện Ngân hàng, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Trường Đại học sư phạm Hà Nội).

- *Về thời gian*: Luận án nghiên cứu số liệu trong khoảng thời gian từ năm 2021 đến nay. Đây là năm Chính phủ ban hành Chương trình chuyển đổi số quốc gia: và chính thức phê duyệt Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Cơ sở lý luận của luận án là chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; một số kết quả nghiên cứu của các công trình khoa học trong và ngoài nước về vấn đề về giáo dục, giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học

4.2. Cơ sở thực tiễn

Cơ sở thực tiễn của luận án là giáo dục giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, kết quả điều tra xã hội học của tác giả; báo cáo tổng kết giáo dục giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội.

4.3. Phương pháp nghiên cứu

- *Phương pháp luận*: Luận án dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử; vận dụng các nguyên tắc nghiên cứu cơ bản như: khách quan, toàn diện, phát triển, lịch sử - cụ thể, đề cao tính năng động của ý thức và gắn lý luận với thực tiễn.

- *Phương pháp lịch sử và logic*: Được sử dụng để làm rõ cơ sở lý luận; phân tích thực trạng, nguyên nhân; đồng thời xây dựng quan điểm và đề xuất giải pháp tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội từ năm 2021 đến nay.

- *Phương pháp phân tích, tổng hợp*: Được sử dụng để nghiên cứu, chọn lọc, hệ thống hóa và đánh giá các tài liệu trong và ngoài nước về giáo dục bản lĩnh chính trị, làm rõ khái niệm, nội dung, các yếu tố ảnh hưởng và những vấn đề liên quan đến đề tài.

- *Phương pháp điều tra xã hội học*: Được sử dụng để khảo sát thực trạng thông qua thiết kế bảng hỏi, lựa chọn mẫu đại diện, thu thập, xử lý và phân tích số liệu phục vụ nghiên cứu.

- *Phương pháp phỏng vấn chuyên gia*: Được sử dụng để thu thập ý kiến của các nhà khoa học, cán bộ quản lý và giảng viên nhằm bổ sung luận cứ, đánh giá thực trạng và hoàn thiện các quan điểm, giải pháp của luận án.

5. Câu hỏi và giả thuyết nghiên cứu

5.1. Câu hỏi nghiên cứu

Câu hỏi 1: Trong bối cảnh chuyển đổi số, các yếu tố cấu thành, nội dung, chủ thể và phương thức giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên có những đặc điểm mới gì?

Câu hỏi 2: Chuyển đổi số tác động như thế nào đến quá trình hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị của sinh viên các trường đại học?

Câu hỏi 3: Chuyển đổi số đặt ra những vấn đề gì đối với giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên về nội dung, phương pháp, chủ thể và môi trường giáo dục?

Câu hỏi 4: Cần quán triệt những quan điểm và triển khai những giải pháp nào để nâng cao hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số?

5.2. Giả thuyết nghiên cứu

- Trong bối cảnh chuyển đổi số, các yếu tố cấu thành, nội dung, chủ thể và phương thức giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên có nhiều đổi mới theo hướng số hóa, linh hoạt và tương tác hơn.

- Chuyển đổi số tác động hai chiều đến bản lĩnh chính trị của sinh viên, vừa tạo cơ hội nâng cao nhận thức, vừa tiềm ẩn nguy cơ ảnh hưởng đến niềm tin và định hướng chính trị.

- Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên đang đặt ra những yêu cầu mới về nội dung, phương pháp, chủ thể và môi trường giáo dục để thích ứng với không gian số.

- Hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị sẽ được nâng cao nếu quán triệt đúng quan điểm của Đảng và triển khai đồng bộ các giải pháp về nội dung, phương pháp, chủ thể, môi trường giáo dục, đồng thời phát huy vai trò tự giáo dục của sinh viên

6. Đóng góp mới về mặt khoa học của luận án

- *Thứ nhất*, luận án xây dựng và làm rõ khung lý luận về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số, làm rõ nội hàm, các yếu tố cấu thành và những yêu cầu mới của hoạt động giáo dục bản lĩnh chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số.

- *Thứ hai*, trên cơ sở khảo sát thực tiễn tại một số trường đại học ở Hà Nội, luận án đã luận giải những mâu thuẫn cơ bản đang đặt ra đối với giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên dưới tác động của chuyển đổi số, qua đó bổ sung cơ sở khoa học cho việc đánh giá thực trạng và xác định những vấn đề đặt ra đối với giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên hiện nay.

- *Thứ ba*, luận án đề xuất một số quan điểm và giải pháp tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội theo hướng phát huy vai trò của chuyển đổi số, nâng cao năng lực số của các chủ thể giáo dục và năng lực tự giáo dục, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị của sinh viên.

7. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

7.1 Ý nghĩa lý luận

- Xây dựng khung lý thuyết khoa học tương đối hoàn chỉnh về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học và làm rõ giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường Đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay. Cung cấp một cách tiếp cận mới trong việc nghiên cứu giáo dục giáo dục giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường Đại học hiện nay.

- Luận án góp phần làm phong phú thêm về công tác đổi mới giáo dục lý luận chính trị, nâng cao bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học nói riêng.

7.2. Ý nghĩa thực tiễn

- Kết quả nghiên cứu của luận án có thể phục vụ nghiên cứu, giảng dạy, học tập các học phần lý luận chính trị: Triết học, Chính trị học, Kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam tại các cơ sở giáo dục đại học trong cả nước.

- Luận án có thể dùng làm tài liệu tham khảo cho các tổ chức, đoàn thể và cá nhân tham gia công tác giáo dục sinh viên Việt Nam hiện nay.

8. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, phần nội dung của luận án được trình bày thành 4 chương, 12 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Những công trình nghiên cứu về bản lĩnh chính trị và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học

Các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước đã tiếp cận vấn đề bản lĩnh chính trị và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên từ nhiều góc độ khác nhau, góp phần hình thành nền tảng lý luận quan trọng cho việc nghiên cứu chuyên sâu trong bối cảnh hiện nay.

Trước hết, các công trình nghiên cứu của các học giả nước ngoài, đặc biệt trong hệ thống lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và thực tiễn phong trào cách mạng thế giới, đã làm rõ vai trò của công tác chính trị - tư tưởng trong việc hình thành bản lĩnh chính trị cho con người nói chung và thanh niên, sinh viên nói riêng. Các nghiên cứu như của X.I. Xuronitrencô đã chỉ ra rằng công tác tư tưởng không chỉ là hoạt động tuyên truyền mà còn là quá trình giáo dục toàn diện nhằm hình thành niềm tin, lý tưởng và năng lực đấu tranh tư tưởng cho cán bộ và quần chúng. Điều này đặt nền

tăng cho việc xác định giáo dục chính trị - tư tưởng là nội dung cốt lõi trong giáo dục bản lĩnh chính trị.

Các công trình nghiên cứu về sinh viên trong phong trào cách mạng, tiêu biểu như nghiên cứu về sinh viên Nga đầu thế kỷ XX, đã khẳng định vai trò đặc biệt quan trọng của sinh viên như một lực lượng xã hội năng động, có khả năng tiếp nhận nhanh các tư tưởng tiên bộ và đóng vai trò tích cực trong các biến đổi xã hội. Từ đó, các nhà lý luận đã nhấn mạnh yêu cầu phải định hướng lý tưởng chính trị đúng đắn cho sinh viên ngay từ giai đoạn đầu, nhằm phát huy tiềm năng và tránh sự lệch hướng về tư tưởng.

Bên cạnh đó, các công trình nghiên cứu về công tác thanh niên đã làm rõ đặc điểm tâm lý, nhu cầu và phương pháp giáo dục phù hợp đối với thế hệ trẻ. M.I. Calinin cho rằng việc giáo dục thanh niên không thể áp đặt máy móc mà cần xuất phát từ đặc điểm riêng của họ, nếu không sẽ dẫn đến sự xa rời tổ chức và giảm hiệu quả giáo dục. Quan điểm này có ý nghĩa quan trọng đối với việc đổi mới phương pháp giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh hiện nay.

Một hướng nghiên cứu quan trọng khác là giáo dục niềm tin và đạo đức, nền tảng của bản lĩnh chính trị. Các công trình của V.A. Xukhômliński đã khẳng định rằng niềm tin và đạo đức không chỉ là kết quả mà còn là động lực nội tại thúc đẩy hành động của con người, đồng thời nhấn mạnh sự gắn kết giữa giáo dục trí tuệ và giáo dục đạo đức. Đây là cơ sở lý luận quan trọng để xác định bản lĩnh chính trị không chỉ là vấn đề nhận thức mà còn là vấn đề phẩm chất và hành vi.

Ở góc độ lý luận hệ thống, các công trình về giáo dục cộng sản chủ nghĩa đã xác định giáo dục chính trị - tư tưởng là bộ phận trung tâm của quá trình giáo dục toàn diện, nhằm hình thành con người có niềm tin, lý tưởng và năng lực hành động theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Quan điểm này góp phần làm rõ tính mục đích, tính hệ thống và tính toàn diện của giáo dục bản lĩnh chính trị.

Ngoài ra, các nghiên cứu hiện đại cũng tiếp cận vấn đề bản lĩnh chính trị thông qua yếu tố niềm tin, năng lực cá nhân và môi quan hệ xã hội. Các công trình như của Stephen M.R. Covey đã phân tích vai trò của niềm tin như một yếu tố quyết định hiệu quả hành động và sự phát triển bền vững của cá nhân. Điều này có ý nghĩa tham khảo trong việc nghiên cứu cấu trúc bản lĩnh chính trị của sinh viên.

Đối với các công trình nghiên cứu trong nước, nhiều tác giả đã làm rõ nội hàm của khái niệm bản lĩnh chính trị và vai trò của nó đối với sự phát triển của con người. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng bản lĩnh chính trị là sự kết hợp giữa phẩm chất chính trị, năng lực tư duy và kinh nghiệm thực tiễn, được hình thành thông qua quá trình giáo dục và tự rèn luyện. Đồng thời, bản lĩnh chính trị được xem là yếu tố quyết định giúp cá nhân giữ vững lập trường, định hướng hành động và vượt qua các thách thức.

Nhiều công trình cũng nhấn mạnh vai trò của giáo dục lý luận chính trị trong việc hình thành bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Các tác giả cho rằng giáo dục lý luận chính trị không chỉ cung cấp tri thức mà còn góp phần xây dựng thế giới quan khoa học, niềm tin chính trị và ý thức trách nhiệm xã hội. Tuy nhiên, thực tiễn cũng cho thấy còn tồn tại nhiều hạn chế như nội dung chưa gắn với thực tiễn, phương pháp giảng dạy còn khô cứng, thiếu hấp dẫn.

Bên cạnh đó, các nghiên cứu về lối sống, đạo đức và giáo dục theo tư tưởng Hồ Chí Minh đã khẳng định vai trò của giáo dục giá trị đạo đức trong việc hình thành nhân cách và bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Các công trình này nhấn mạnh sự cần thiết phải kết hợp giữa giáo dục lý luận và giáo dục đạo đức, giữa nhận thức và hành động.

Nhìn chung, các công trình nghiên cứu về bản lĩnh chính trị và giáo dục bản lĩnh chính trị đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, góp phần làm rõ khái niệm, cấu trúc, vai trò và phương thức giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Tuy nhiên, phần lớn các nghiên cứu vẫn tiếp cận trong điều kiện truyền thống, chưa đặt vấn đề trong bối cảnh chuyển đổi số.

1.2. Những công trình nghiên cứu về bối cảnh chuyển đổi số và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

1.2.1. Những công trình nghiên cứu về bối cảnh chuyển đổi số

Các công trình nghiên cứu về chuyển đổi số đã làm rõ bản chất, nội hàm và xu hướng phát triển của quá trình này trong bối cảnh toàn cầu hóa và cách mạng công nghiệp 4.0.

Trước hết, các nghiên cứu quốc tế đã khẳng định rằng chuyển đổi số không chỉ là ứng dụng công nghệ mà là sự thay đổi toàn diện về tư duy, mô hình tổ chức và phương thức vận hành. Các tác giả cho rằng chuyển đổi số phải “thấm đến cốt lõi” của tổ chức, bao gồm chiến lược, văn hóa và cách thức quản trị. Điều này cho thấy giáo dục không thể chỉ dừng ở việc sử dụng công nghệ mà cần đổi mới toàn diện mục tiêu và phương thức giáo dục.

Các nghiên cứu cũng phân biệt rõ các cấp độ của chuyển đổi số như số hóa, kỹ thuật số hóa và chuyển đổi số, từ đó làm rõ tính phức tạp và tính chiến lược của quá trình này. Đồng thời, chuyển đổi số được xem là quá trình liên ngành, đòi hỏi sự kết hợp giữa công nghệ, con người và chiến lược.

Trong lĩnh vực giáo dục, các công trình nghiên cứu đã chỉ ra rằng chuyển đổi số tạo ra sự thay đổi sâu sắc trong phương pháp dạy học, từ mô hình truyền thống sang mô hình lấy người học làm trung tâm, cá nhân hóa quá trình học tập và tăng cường tương tác. Các công nghệ như trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, thực tế ảo... đã mở ra những khả năng mới trong việc nâng cao chất lượng giáo dục.

Tuy nhiên, các nghiên cứu cũng chỉ ra nhiều thách thức trong quá trình chuyển

đổi số, như sự chênh lệch về hạ tầng công nghệ, hạn chế về kỹ năng số của giảng viên và sinh viên, thiếu hành lang pháp lý và sự chưa đồng bộ trong triển khai. Những thách thức này đặt ra yêu cầu phải có chiến lược tổng thể và đồng bộ để đảm bảo hiệu quả của chuyển đổi số.

Ở Việt Nam, các công trình nghiên cứu đã khẳng định chuyển đổi số là xu hướng tất yếu và là động lực quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Chuyển đổi số được xác định dựa trên các trụ cột như thể chế số, hạ tầng số, kinh tế số và xã hội số. Đồng thời, chuyển đổi số cũng tác động mạnh mẽ đến nhận thức, giá trị và hành vi của con người, đặc biệt là thế hệ trẻ. Những nghiên cứu này cho thấy chuyển đổi số vừa tạo ra cơ hội, vừa đặt ra thách thức đối với giáo dục nói chung và giáo dục bản lĩnh chính trị nói riêng.

1.2.2. Những công trình nghiên cứu về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

Mặc dù chưa có nhiều công trình chuyên sâu, nhưng một số nghiên cứu đã bước đầu đề cập đến mối quan hệ giữa chuyển đổi số và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên.

Các nghiên cứu này cho rằng chuyển đổi số tạo ra môi trường thông tin đa chiều, trong đó sinh viên dễ tiếp cận nhiều nguồn thông tin khác nhau, bao gồm cả thông tin chính xác và thông tin sai lệch. Điều này đòi hỏi sinh viên phải có năng lực nhận diện, đánh giá và phản bác các quan điểm sai trái, từ đó củng cố bản lĩnh chính trị.

Bên cạnh đó, các nghiên cứu cũng nhấn mạnh vai trò của công nghệ số trong việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị. Việc sử dụng các nền tảng trực tuyến, mạng xã hội và các công cụ số giúp tăng tính hấp dẫn và hiệu quả của giáo dục, đồng thời mở rộng không gian và thời gian học tập.

Tuy nhiên, các công trình cũng chỉ ra nhiều hạn chế như nội dung giáo dục còn mang tính hàn lâm, phương pháp giảng dạy chưa phù hợp, chưa tận dụng hiệu quả công nghệ số. Điều này dẫn đến tình trạng sinh viên thụ động, thiếu kỹ năng phản biện và dễ bị ảnh hưởng bởi thông tin sai lệch.

Do đó, các nghiên cứu đề xuất cần đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục, tăng cường ứng dụng công nghệ số, nâng cao năng lực của giảng viên và xây dựng môi trường học tập tích cực.

1.3. Khái quát kết quả nghiên cứu của các công trình khoa học đã công bố và những vấn đề tiếp tục nghiên cứu.

1.3.1. Khái quát kết quả nghiên cứu của các công trình khoa học đã tổng quan có liên quan đến luận án

Thứ nhất, các nghiên cứu đã làm rõ nội hàm của bản lĩnh chính trị, bao gồm các yếu tố như lập trường tư tưởng, niềm tin, đạo đức, năng lực tư duy và trách nhiệm xã hội. Đồng thời, các nghiên cứu cũng khẳng định vai trò quan trọng của giáo dục lý

luận chính trị trong việc hình thành bản lĩnh chính trị cho sinh viên.

Thứ hai, các nghiên cứu về chuyển đổi số đã làm rõ bản chất, xu hướng và tác động của chuyển đổi số đối với giáo dục, đặc biệt là sự thay đổi trong phương pháp dạy học và môi trường học tập.

Thứ ba, một số nghiên cứu đã bước đầu đề cập đến giáo dục bản lĩnh chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số, nhưng chưa có công trình nào nghiên cứu toàn diện và chuyên sâu về vấn đề này.

1.3.2. Những vấn đề cần tập trung nghiên cứu

Về lý luận, các khái niệm như “bản lĩnh chính trị trong môi trường số”, “bản lĩnh chính trị số”, “sức đề kháng tư tưởng” chưa được định nghĩa rõ ràng và chưa có hệ thống lý thuyết thống nhất. Điều này đòi hỏi cần xây dựng khung lý luận mới phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số.

Về thực tiễn, các nghiên cứu chưa phản ánh đầy đủ tác động của môi trường số đến nhận thức và hành vi của sinh viên, cũng như chưa đánh giá đầy đủ thực trạng giáo dục bản lĩnh chính trị trong các trường đại học, đặc biệt tại Hà Nội.

Về phương pháp, các nghiên cứu chủ yếu sử dụng phương pháp định tính, thiếu các nghiên cứu định lượng và thực chứng để đánh giá tác động của các yếu tố công nghệ và môi trường số.

Tiểu kết chương 1

Chương 1 đã hệ thống hóa một cách toàn diện các công trình nghiên cứu liên quan đến bản lĩnh chính trị, giáo dục bản lĩnh chính trị và chuyển đổi số trong giáo dục. Các công trình đã cung cấp nền tảng lý luận và thực tiễn quan trọng, đồng thời chỉ ra những khoảng trống cần tiếp tục nghiên cứu.

Trên cơ sở đó, đề tài luận án có ý nghĩa kế thừa và phát triển các kết quả nghiên cứu trước đây, đồng thời hướng tới việc xây dựng khung lý luận và đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Chương 2

NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

2.1. Bản lĩnh chính trị và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

2.1.1. Sinh viên và bản lĩnh chính trị của sinh viên

Sinh viên là một tầng lớp xã hội đặc thù, thuộc lực lượng trí thức trẻ, giữ vai trò quan trọng trong tương lai phát triển của đất nước. Đây là những thanh niên đang học

tập tại các cơ sở giáo dục đại học, có nhiệm vụ tiếp thu tri thức khoa học, rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp và phát triển nhân cách toàn diện. Sinh viên không chỉ là người học mà còn là lực lượng xung kích trong đổi mới sáng tạo, đặc biệt trong bối cảnh chuyển đổi số, nơi tri thức và công nghệ trở thành động lực phát triển chủ yếu.

Về bản lĩnh, đây là một phẩm chất quan trọng của nhân cách, thể hiện khả năng tự chủ, kiên định và độc lập trong nhận thức và hành động. Bản lĩnh không chỉ là ý chí mà còn là sự kết hợp giữa tri thức, kinh nghiệm và phẩm chất đạo đức, được hình thành trong quá trình hoạt động thực tiễn. Người có bản lĩnh là người biết làm chủ bản thân, không dao động trước khó khăn và kiên quyết theo đuổi mục tiêu đã lựa chọn.

Trong các loại bản lĩnh, bản lĩnh chính trị giữ vai trò nền tảng, chi phối các dạng bản lĩnh khác. Bản lĩnh chính trị là phẩm chất tổng hợp của cá nhân, thể hiện ở sự kiên định lập trường tư tưởng, niềm tin chính trị vững vàng, khả năng tư duy độc lập và hành động đúng đắn trong các tình huống chính trị - xã hội phức tạp. Nó không phải là trạng thái tâm lý đơn thuần mà là kết quả của quá trình rèn luyện lâu dài trong thực tiễn chính trị - xã hội.

Đối với sinh viên, bản lĩnh chính trị mang những đặc điểm riêng, gắn với quá trình trưởng thành và hoàn thiện nhân cách. Bản lĩnh chính trị của sinh viên được thể hiện ở lập trường tư tưởng vững vàng, khả năng nhận thức độc lập, phẩm chất đạo đức trong sáng và dũng khí chính trị trước những tác động của môi trường xã hội và không gian mạng. Sinh viên có bản lĩnh chính trị là những người biết xác lập lý tưởng đúng đắn, kiên định mục tiêu, không bị chi phối bởi các yếu tố tiêu cực từ bên ngoài.

Quá trình hình thành bản lĩnh chính trị của sinh viên gắn liền với hoạt động học tập, rèn luyện và tham gia thực tiễn xã hội. Tri thức đóng vai trò nền tảng giúp sinh viên hiểu đúng bản chất các hiện tượng xã hội, từ đó hình thành thế giới quan khoa học. Tuy nhiên, tri thức chỉ thực sự trở thành sức mạnh khi được kết hợp với phẩm chất đạo đức và dũng khí hành động. Do đó, bản lĩnh chính trị của sinh viên là sự thống nhất giữa nhận thức, thái độ và hành vi.

2.1.2. Giáo dục và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên

Giáo dục là một hoạt động xã hội mang tính mục đích, có tổ chức, nhằm truyền đạt tri thức, rèn luyện kỹ năng và hình thành phẩm chất, nhân cách cho con người. Giáo dục không chỉ là quá trình truyền thụ kiến thức mà còn là quá trình định hướng giá trị, bồi dưỡng tư tưởng và phát triển năng lực toàn diện của cá nhân.

Trong hệ thống giáo dục, giáo dục chính trị - tư tưởng giữ vai trò đặc biệt quan trọng, góp phần hình thành thế giới quan, niềm tin và lý tưởng sống cho người học. Đây là cơ sở để phát triển bản lĩnh chính trị, giúp cá nhân có khả năng nhận thức và hành động đúng đắn trong đời sống xã hội.

Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên được hiểu là quá trình tác động có mục đích, có tổ chức của các chủ thể giáo dục nhằm hình thành ở sinh viên lập trường tư tưởng vững vàng, niềm tin chính trị đúng đắn, năng lực nhận diện và đấu tranh với các quan điểm sai trái, đồng thời bồi dưỡng ý chí và trách nhiệm xã hội. Quá trình này không chỉ diễn ra trong nhà trường mà còn gắn với môi trường xã hội và hoạt động thực tiễn của sinh viên.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, giáo dục bản lĩnh chính trị càng trở nên cấp thiết khi sinh viên phải đối mặt với lượng thông tin khổng lồ, đa chiều và phức tạp. Nếu thiếu bản lĩnh, sinh viên dễ bị dao động, lệch chuẩn về nhận thức và hành vi. Vì vậy, giáo dục bản lĩnh chính trị không chỉ là nhiệm vụ của nhà trường mà còn là yêu cầu chiến lược trong đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao.

2.1.3. Chuyển đổi số và giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

Chuyển đổi số là quá trình thay đổi toàn diện về tư duy, phương thức hoạt động và mô hình tổ chức thông qua việc ứng dụng công nghệ số nhằm tạo ra giá trị mới và nâng cao hiệu quả hoạt động. Đây không chỉ là sự thay đổi về công nghệ mà còn là sự đổi mới về nhận thức, văn hóa và hành vi của con người.

Trong giáo dục, chuyển đổi số là quá trình tích hợp công nghệ vào hoạt động dạy học và quản lý nhằm nâng cao chất lượng giáo dục. Điều này bao gồm việc sử dụng các nền tảng học tập trực tuyến, dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo và các công cụ số để cá nhân hóa quá trình học tập và tăng cường tương tác giữa người dạy và người học.

Đối với giáo dục bản lĩnh chính trị, chuyển đổi số không chỉ là công cụ hỗ trợ mà còn tạo ra môi trường mới với nhiều cơ hội và thách thức. Một mặt, công nghệ số giúp mở rộng không gian giáo dục, tăng khả năng tiếp cận thông tin và nâng cao hiệu quả truyền đạt. Mặt khác, không gian mạng cũng là nơi xuất hiện nhiều thông tin sai lệch, đòi hỏi sinh viên phải có năng lực phân tích, đánh giá và tự bảo vệ mình.

Do đó, giáo dục bản lĩnh chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số cần hướng tới việc hình thành năng lực “miễn dịch tư tưởng” cho sinh viên, giúp họ có khả năng nhận diện và phản bác các quan điểm sai trái, đồng thời giữ vững lập trường chính trị.

2.2. Các yếu tố cấu thành hoạt động giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

2.2.1 Chủ thể giáo dục

Hoạt động giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên được thực hiện bởi nhiều chủ thể, trong đó Đảng ủy và Ban Giám hiệu giữ vai trò lãnh đạo và tổ chức. Đây là lực lượng định hướng chiến lược, xây dựng kế hoạch và tạo môi trường giáo dục phù hợp.

Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị là lực lượng trực tiếp thực hiện giáo dục, có vai trò quyết định đến chất lượng giáo dục. Giảng viên không chỉ truyền đạt kiến thức mà còn định hướng tư duy và hình thành niềm tin chính trị cho sinh viên.

Bên cạnh đó, các tổ chức Đoàn - Hội và các phòng ban chức năng cũng tham gia tổ chức các hoạt động giáo dục thông qua phong trào, diễn đàn và hoạt động ngoại khóa. Đặc biệt, sinh viên vừa là đối tượng vừa là chủ thể của quá trình giáo dục, đóng vai trò trung tâm trong việc tự rèn luyện bản lĩnh chính trị

2.2.2. Đối tượng giáo dục

Sinh viên là đối tượng đặc thù của giáo dục bản lĩnh chính trị. Họ có nhiều ưu thế như năng động, sáng tạo, tiếp cận nhanh với công nghệ nhưng cũng dễ bị tác động bởi thông tin đa chiều.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, sinh viên không chỉ là người tiếp nhận thông tin mà còn là người lan tỏa thông tin. Do đó, giáo dục bản lĩnh chính trị cần giúp sinh viên nâng cao khả năng nhận diện thông tin sai lệch, phát triển tư duy phản biện và ý thức trách nhiệm trong không gian mạng

2.2.3. Mục đích, nội dung giáo dục

2.2.3.1. Mục đích giáo dục

Mục đích của giáo dục bản lĩnh chính trị là hình thành ở sinh viên lập trường tư tưởng vững vàng, niềm tin khoa học và năng lực hành động phù hợp.

Cụ thể, giáo dục hướng tới:

- Hình thành thế giới quan khoa học và phương pháp luận đúng đắn
- Bồi dưỡng niềm tin chính trị và lý tưởng cách mạng
- Nâng cao năng lực hành động chính trị - xã hội
- Xây dựng công dân số có bản lĩnh chính trị

2.3.3.2. Nội dung giáo dục

Nội dung giáo dục bản lĩnh chính trị gồm bốn nhóm cơ bản:

- Giáo dục lý luận Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh
- Giáo dục đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước
- Giáo dục truyền thống dân tộc và ý thức tự rèn luyện
- Giáo dục năng lực đấu tranh phản bác quan điểm sai trái

2.2.4. Phương thức giáo dục

Phương thức giáo dục là tổng thể các phương pháp, phương tiện và hình thức tổ chức giáo dục được chủ thể giáo dục vận dụng nhằm truyền tải nội dung, định hướng nhận thức, hình thành phẩm chất, năng lực và hành vi cho người học. Trong bối cảnh chuyển đổi số, phương thức giáo dục được đổi mới theo hướng kết hợp hài hòa giữa phương pháp giáo dục truyền thống với công nghệ số; sử dụng đa dạng các phương tiện như nền tảng số, mạng xã hội, dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo và các học liệu điện

tử; đồng thời tổ chức linh hoạt thông qua lớp học trực tiếp, trực tuyến, kết hợp (blended learning), diễn đàn, tọa đàm, cuộc thi và các hoạt động trải nghiệm. Sự kết hợp này góp phần nâng cao tính tương tác, mở rộng không gian giáo dục, tăng khả năng tiếp cận tri thức và nâng cao hiệu quả giáo dục trong điều kiện mới.

2.2.5. Kết quả giáo dục

Thứ nhất, sinh viên có nhận thức đúng đắn về nền tảng tư tưởng của Đảng, hiểu rõ chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và các chính sách của Nhà nước.

Thứ hai, sinh viên hình thành lập trường chính trị vững vàng, niềm tin vào con đường phát triển của đất nước và lý tưởng cách mạng.

Thứ ba, sinh viên có khả năng hành động chính trị - xã hội tích cực, biết tham gia đấu tranh bảo vệ quan điểm đúng đắn và góp phần xây dựng môi trường xã hội lành mạnh.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, bản lĩnh chính trị còn được thể hiện qua khả năng thích ứng với môi trường số, khả năng nhận diện và phản bác thông tin sai lệch, cũng như ý thức trách nhiệm trong việc xây dựng không gian mạng văn minh.

2.3. Tác động của chuyển đổi và sự cần thiết tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

2.3.1. Tác động của chuyển đổi số đến giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học

Tác động tích cực: Chuyển đổi số tạo điều kiện đổi mới toàn diện hoạt động giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Các nền tảng số, học liệu điện tử, trí tuệ nhân tạo và mạng xã hội góp phần mở rộng không gian giáo dục, đa dạng hóa phương thức truyền tải, tăng cường tính tương tác và khả năng cá thể hóa quá trình học tập. Sinh viên có điều kiện tiếp cận nhanh chóng các nguồn thông tin chính thống, nâng cao nhận thức chính trị, phát triển tư duy phản biện, năng lực tự học và kỹ năng số. Đồng thời, chuyển đổi số tạo môi trường thuận lợi để các chủ thể giáo dục đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục, góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị.

Tác động tiêu cực: Bên cạnh những cơ hội, chuyển đổi số cũng đặt ra nhiều thách thức đối với giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Sự bùng nổ thông tin trên không gian mạng làm gia tăng nguy cơ tiếp cận thông tin sai lệch, độc hại và các quan điểm xuyên tạc, chống phá của các thế lực thù địch, tác động tiêu cực đến nhận thức, niềm tin và lập trường chính trị của sinh viên. Mặt khác, nếu các chủ thể giáo dục chậm đổi mới nội dung, phương pháp và năng lực số, hiệu quả giáo dục sẽ không theo kịp yêu cầu của bối cảnh mới. Đồng thời, hạn chế về kỹ năng số, năng lực chọn lọc thông tin và khả năng tự giáo dục của một bộ phận sinh viên cũng làm giảm hiệu quả hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị.

2.3.2. Sự cần thiết tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số

Việc tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số xuất phát từ nhiều yêu cầu cấp thiết. Trước hết, sinh viên là lực lượng trí thức trẻ, giữ vai trò trung tâm trong phát triển đất nước, nhưng cũng là đối tượng dễ bị tác động bởi thông tin đa chiều trên không gian mạng. Thứ hai, chuyển đổi số vừa tạo cơ hội tiếp cận tri thức, vừa làm gia tăng nguy cơ lan truyền thông tin sai lệch, đòi hỏi sinh viên phải có năng lực phân tích và “miễn dịch” tư tưởng. Thứ ba, mặt trái của kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế dẫn đến các biểu hiện thực dụng, lệch chuẩn, làm suy giảm lý tưởng sống nếu thiếu định hướng. Đặc biệt, các thế lực thù địch lợi dụng môi trường mạng để chống phá, xuyên tạc nền tảng tư tưởng của Đảng. Trong bối cảnh đó, giáo dục bản lĩnh chính trị trở thành nhiệm vụ chiến lược nhằm giúp sinh viên giữ vững lập trường, nâng cao năng lực phản biện và chủ động bảo vệ các giá trị chính trị - xã hội trong thời đại số.

Tiểu kết chương 2

Chương 2 đã làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn của giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số, xác định nội hàm khái niệm và các yếu tố tác động. Trên nền tảng tư tưởng của Đảng, chương nhấn mạnh yêu cầu đổi mới toàn diện giáo dục chính trị gắn với chuyển đổi số. Đồng thời, bản lĩnh chính trị được xem là năng lực thích ứng của sinh viên trong thời đại số. Vì vậy, cần xây dựng mô hình “giáo dục bản lĩnh chính trị số”, kết hợp lý luận với kỹ năng số, phản biện và văn hóa mạng, đáp ứng yêu cầu phát triển con người hiện đại.

Chương 3

GIÁO DỤC BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở HÀ NỘI TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ HIỆN NAY - THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. Khái quát về các trường đại học và đặc điểm sinh viên các trường đại học trên địa bàn thành phố Hà Nội

3.1.1. Khái quát về các trường đại học trên địa bàn thành phố Hà Nội diện khảo sát

Chương 3 tập trung phân tích thực trạng giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trên địa bàn Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, đồng thời chỉ ra những vấn đề đặt ra cần giải quyết. Hà Nội với vai trò là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa và giáo dục hàng đầu cả nước, đồng thời là địa phương tiên

phong trong chuyển đổi số, tạo ra môi trường đặc thù tác động mạnh mẽ đến quá trình giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, Hà Nội không chỉ thúc đẩy phát triển chính quyền điện tử, kinh tế số mà còn trở thành trung tâm đổi mới sáng tạo, thu hút nguồn lực trí thức lớn. Tuy nhiên, cùng với cơ hội là những thách thức về an ninh phi truyền thống, đặc biệt trên không gian mạng, nơi các luồng thông tin đa chiều, phức tạp tác động trực tiếp đến nhận thức và hành vi của sinh viên.

Trên địa bàn Hà Nội hiện có hơn 110 cơ sở giáo dục đại học với hơn 1 triệu sinh viên. Trong phạm vi nghiên cứu, luận án lựa chọn 5 trường tiêu biểu gồm: Đại học Bách khoa Hà Nội, Học viện Ngân hàng, Đại học Giao thông Vận tải, Đại học Sư phạm Hà Nội và Học viện Báo chí và Tuyên truyền. Đây là các cơ sở đại diện cho nhiều khối ngành khác nhau, có mức độ ứng dụng chuyển đổi số cao, bảo đảm tính đại diện và khả năng khái quát thực trạng giáo dục bản lĩnh chính trị.

3.1.2. Đặc điểm sinh viên các trường đại học trên địa bàn thành phố Hà Nội trong phạm vi nghiên cứu

Thứ nhất, sinh viên có sự đa dạng về ngành học, môi trường đào tạo và định hướng nghề nghiệp. Sự khác biệt giữa các khối ngành kỹ thuật, kinh tế, sư phạm, truyền thông... dẫn đến sự khác biệt trong tư duy, cách tiếp cận các vấn đề chính trị - xã hội và mức độ quan tâm đến các vấn đề này.

Thứ hai, sinh viên có trình độ nhận thức và khả năng tiếp cận thông tin cao. Trong môi trường số, họ dễ dàng tiếp cận các nguồn thông tin đa chiều, trong đó có cả thông tin chính thống và phi chính thống. Điều này giúp mở rộng hiểu biết nhưng cũng tiềm ẩn nguy cơ bị tác động bởi thông tin sai lệch nếu thiếu bản lĩnh chính trị.

Thứ ba, sinh viên thể hiện rõ tính năng động, sáng tạo và khả năng thích ứng nhanh với công nghệ số. Họ tích cực tham gia nghiên cứu khoa học, khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo và các hoạt động liên quan đến chuyển đổi số, trở thành lực lượng quan trọng trong phát triển kinh tế số và xã hội số.

Thứ tư, một bộ phận sinh viên có ý thức chính trị - xã hội và tinh thần trách nhiệm cộng đồng cao, đặc biệt ở các trường đào tạo về sư phạm, báo chí, truyền thông. Tuy nhiên, vẫn còn một bộ phận chưa quan tâm đúng mức đến các vấn đề chính trị, thiếu định hướng rõ ràng về lý tưởng và giá trị.

Thứ năm, sinh viên có khả năng sử dụng công nghệ số tốt, nhưng điều này cũng khiến họ dễ bị ảnh hưởng bởi các luồng thông tin tiêu cực trên mạng xã hội. Do đó, việc hình thành “miễn dịch tư tưởng” trở thành yêu cầu cấp thiết.

3.2. Thực trạng giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số

3.2.1. Ưu điểm đạt được và nguyên nhân

Công tác giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội thời gian qua đã đạt được nhiều kết quả tích cực.

Thứ nhất, nhận thức chính trị, niềm tin vào đường lối của Đảng và ý thức trách nhiệm xã hội của sinh viên được nâng cao. Phần lớn sinh viên có hiểu biết cơ bản về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và các chính sách của Đảng, Nhà nước; đồng thời có thái độ tích cực đối với các vấn đề chính trị - xã hội.

Thứ hai, các chủ thể giáo dục đã phát huy vai trò lãnh đạo và tổ chức. Đảng ủy, Ban Giám hiệu các trường đã quan tâm triển khai các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là Nghị quyết 35-NQ/TW về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Các Ban Chỉ đạo 35 được thành lập, các cuộc thi chính luận, hoạt động giáo dục chính trị được tổ chức thường xuyên, góp phần nâng cao nhận thức và bản lĩnh chính trị cho sinh viên.

Thứ ba, nội dung giáo dục từng bước được đổi mới, bám sát thực tiễn và gắn với bối cảnh chuyển đổi số. Các môn lý luận chính trị được triển khai bài bản, kết hợp với việc cập nhật các vấn đề thời sự, tăng tính thực tiễn và hấp dẫn.

Thứ tư, phương pháp giáo dục có sự chuyển biến rõ rệt theo hướng tích cực, lấy người học làm trung tâm. Các phương pháp như học theo dự án, thảo luận nhóm, tranh biện, phân tích tình huống được áp dụng rộng rãi, giúp sinh viên phát triển tư duy phản biện và năng lực độc lập.

Thứ năm, hình thức giáo dục được đa dạng hóa, kết hợp giữa trực tiếp và trực tuyến, giữa học tập và trải nghiệm thực tiễn. Các hoạt động ngoại khóa, diễn đàn, tọa đàm, cuộc thi chính trị được tổ chức phong phú, thu hút đông đảo sinh viên tham gia.

Thứ sáu, phương tiện giáo dục được hiện đại hóa với việc ứng dụng công nghệ số, hệ thống học tập trực tuyến, học liệu số, mạng xã hội và các công nghệ mới như AI, Big Data, AR/VR. Điều này giúp nâng cao hiệu quả truyền đạt và tạo môi trường học tập hiện đại.

Thứ bảy, kết quả giáo dục thể hiện rõ ở sự phát triển nhận thức, thái độ và hành vi chính trị của sinh viên. Nhiều sinh viên có khả năng nhận diện, phản bác thông tin sai lệch, chủ động tham gia các hoạt động chính trị - xã hội và lan tỏa giá trị tích cực trên không gian mạng.

Những kết quả trên có được nhờ nhiều nguyên nhân, cả khách quan và chủ quan.

Về khách quan, chuyển đổi số tạo điều kiện thuận lợi cho việc đổi mới giáo dục, mở rộng không gian học tập và nâng cao khả năng tiếp cận thông tin.

Về chủ quan, sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng ủy, Ban Giám hiệu, sự nỗ lực của đội ngũ giảng viên và sự tham gia tích cực của sinh viên là những yếu tố quyết định. Ngoài ra, việc đầu tư cơ sở vật chất, hạ tầng công nghệ và sự phối hợp giữa các tổ chức trong nhà trường cũng đóng vai trò quan trọng.

3.2.2. Hạn chế và nguyên nhân

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số vẫn còn tồn tại một số hạn chế đáng chú ý.

Trước hết, vẫn còn khoảng cách giữa nhận thức và hành động của sinh viên. Mặc dù đa số sinh viên nhận thức rõ tầm quan trọng của bản lĩnh chính trị, song việc chuyển hóa nhận thức thành niềm tin vững chắc và hành vi chính trị ổn định còn hạn chế. Một bộ phận sinh viên còn thờ ơ với các vấn đề chính trị - xã hội, thiếu kỹ năng phản biện và dễ bị tác động bởi thông tin sai lệch trên không gian mạng.

Bên cạnh đó, nội dung giáo dục ở một số nơi còn mang tính hàn lâm, chưa gắn chặt với thực tiễn đời sống và môi trường số, làm giảm sức hấp dẫn đối với sinh viên. Phương pháp giáo dục chưa đồng đều, vẫn tồn tại tình trạng truyền thụ một chiều, chưa phát huy đầy đủ vai trò chủ thể của người học.

Ngoài ra, năng lực số của một bộ phận giảng viên còn hạn chế, ảnh hưởng đến hiệu quả ứng dụng công nghệ trong giảng dạy.

Nguyên nhân của những hạn chế trên xuất phát từ cả yếu tố khách quan và chủ quan. Về khách quan, sự phát triển nhanh chóng của không gian mạng với lượng thông tin khổng lồ, đa chiều và khó kiểm soát đã tạo ra môi trường phức tạp, dễ tác động tiêu cực đến sinh viên.

Mặt trái của kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế cũng làm xuất hiện các biểu hiện thực dụng, lệch chuẩn giá trị. Về chủ quan, một số cấp ủy, lãnh đạo nhà trường chưa thực sự đổi mới mạnh mẽ tư duy giáo dục; sự phối hợp giữa các chủ thể giáo dục còn thiếu đồng bộ. Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị chưa đồng đều về năng lực số và phương pháp giảng dạy hiện đại. Đồng thời, bản thân sinh viên chưa phát huy đầy đủ vai trò tự học, tự rèn luyện và khả năng “miễn dịch” trước các luồng thông tin xấu độc trong môi trường số.

3.3. Những vấn đề đặt ra về giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường Đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

Thứ nhất, vẫn còn khoảng cách giữa nhận thức và hành động của sinh viên. Mặc dù nhiều sinh viên hiểu rõ tầm quan trọng của bản lĩnh chính trị, nhưng chưa thực sự chuyển hóa thành hành vi ổn định và vững vàng.

Thứ hai, nội dung giáo dục chưa thật sự hấp dẫn và chưa gắn chặt với thực tiễn

đời sống sinh viên. Một số nội dung còn mang tính hàn lâm, thiếu tính ứng dụng trong môi trường số.

Thứ ba, phương pháp giáo dục chưa đồng đều giữa các trường, một số nơi vẫn còn nặng về truyền thụ một chiều, chưa phát huy được tính chủ động của sinh viên.

Thứ tư, năng lực số của đội ngũ giảng viên còn chưa đồng đều, ảnh hưởng đến hiệu quả ứng dụng công nghệ trong giảng dạy.

Thứ năm, tác động tiêu cực của môi trường mạng ngày càng gia tăng, với sự lan truyền của thông tin sai lệch, tin giả và các luận điệu xuyên tạc. Điều này đặt ra thách thức lớn đối với việc giữ vững lập trường chính trị của sinh viên.

Thứ sáu, cơ chế phối hợp giữa các chủ thể giáo dục chưa thật sự đồng bộ, chưa tạo được sức mạnh tổng hợp trong giáo dục bản lĩnh chính trị.

Tiểu kết chương 3

Có thể khẳng định, giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số đã đạt nhiều kết quả tích cực, thể hiện sự vào cuộc đồng bộ của các chủ thể và sự thích ứng nhanh của sinh viên. Nội dung, phương pháp, phương tiện được đổi mới theo hướng kết hợp truyền thống với hiện đại, trực tiếp với trực tuyến, góp phần củng cố niềm tin chính trị, ý thức trách nhiệm và năng lực số. Tuy nhiên, vẫn còn hạn chế như chênh lệch năng lực số, thiếu đồng bộ học liệu. Trong bối cảnh mới, việc nâng cao chất lượng giáo dục bản lĩnh chính trị có ý nghĩa chiến lược, là cơ sở quan trọng để đề xuất giải pháp phù hợp giai đoạn tới.

Chương 4

QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG GIÁO DỤC BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở HÀ NỘI TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ HIỆN NAY

4.1. Dự báo những yếu tố tác động đến giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số thời gian tới

Trong thời gian tới, giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội sẽ chịu tác động mạnh mẽ của quá trình chuyển đổi số, hội nhập quốc tế và yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Thứ nhất, sự phát triển nhanh của trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, mạng xã hội và các nền tảng số sẽ mở rộng không gian giáo dục, tạo điều kiện đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục bản lĩnh chính trị. Tuy nhiên, môi trường số cũng làm gia tăng nguy cơ tiếp nhận thông tin sai lệch, làm giảm hiệu quả định hướng tư tưởng của các chủ thể giáo dục truyền thống.

Thứ hai, cuộc đấu tranh tư tưởng trên không gian mạng sẽ ngày càng phức tạp. Các thế lực thù địch tiếp tục lợi dụng công nghệ số để truyền bá quan điểm sai trái, đặt ra yêu cầu nâng cao năng lực phản biện, kiểm chứng thông tin và sức đề kháng tư tưởng cho sinh viên.

Thứ ba, Hà Nội với vai trò trung tâm chính trị, giáo dục và chuyển đổi số của cả nước sẽ có nhiều điều kiện thuận lợi để đổi mới giáo dục bản lĩnh chính trị, nhưng cũng đối mặt với sự đa dạng về luồng thông tin, giá trị và quan điểm xã hội.

Thứ tư, sinh viên thế hệ số có nhiều ưu thế về công nghệ, song cũng dễ bị tác động bởi thông tin đa chiều và các xu hướng trên mạng xã hội. Điều này đòi hỏi giáo dục bản lĩnh chính trị phải đổi mới để đáp ứng đặc điểm của người học.

Thứ năm, yêu cầu xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao trong kỷ nguyên số đòi hỏi giáo dục bản lĩnh chính trị phải được thực hiện xuyên suốt quá trình đào tạo, góp phần hình thành đội ngũ sinh viên có trình độ chuyên môn, năng lực số và bản lĩnh chính trị vững vàng.

4.2. Quan điểm tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

Chương 4 tập trung xác lập hệ thống quan điểm và đề xuất các giải pháp nhằm tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay. Trên cơ sở kế thừa các kết quả nghiên cứu lý luận và thực tiễn đã được phân tích ở các chương trước, chương này đặt vấn đề giáo dục bản lĩnh chính trị trong tổng thể chiến lược phát triển con người Việt Nam theo tinh thần các văn kiện của Đảng, đặc biệt là Văn kiện Đại hội XIII, Văn kiện Đại hội XIV và Nghị quyết số 71-NQ/TW của Bộ Chính trị về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.

Trước hết, quan điểm xuyên suốt là phải đặt giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong tổng thể mục tiêu phát triển con người toàn diện. Theo đó, giáo dục chính trị không chỉ nhằm cung cấp tri thức mà còn phải gắn với bồi dưỡng đạo đức, nhân cách, ý thức công dân và khát vọng cống hiến cho đất nước. Trong bối cảnh chuyển đổi số, bản lĩnh chính trị của sinh viên cần được hiểu là sự thống nhất giữa lập trường tư tưởng vững vàng, năng lực số, khả năng thích ứng với môi trường thông tin đa chiều và trách nhiệm xã hội trong không gian mạng.

Thứ hai, giáo dục bản lĩnh chính trị phải gắn chặt với vai trò lãnh đạo của Đảng ủy và sự điều hành của Ban Giám hiệu các trường đại học. Đây là chủ thể giữ vai trò định hướng chiến lược, xây dựng cơ chế và tổ chức triển khai giáo dục một cách đồng bộ, khoa học. Trong điều kiện không gian mạng trở thành môi trường đấu tranh tư tưởng chủ yếu, nhà trường cần xây dựng hệ sinh thái giáo dục chính trị số, chủ động

định hướng thông tin và tạo môi trường giáo dục lành mạnh cho sinh viên.

Thứ ba, kiên định nền tảng tư tưởng của Đảng là nguyên tắc cốt lõi trong giáo dục bản lĩnh chính trị. Điều này không chỉ thể hiện ở nội dung giảng dạy mà còn phải được cụ thể hóa trong phương pháp, hình thức và môi trường giáo dục. Sinh viên cần được trang bị khả năng nhận diện và phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, đặc biệt trên không gian mạng, qua đó góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh mới.

Thứ tư, giáo dục bản lĩnh chính trị phải đặt trong tiến trình đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo gắn với chuyển đổi số quốc gia. Theo tinh thần Nghị quyết 71-NQ/TW, giáo dục cần chuyển từ truyền thụ kiến thức sang phát triển phẩm chất và năng lực người học. Do đó, giáo dục bản lĩnh chính trị phải trở thành một nội dung trọng tâm trong đào tạo, gắn với phát triển năng lực tư duy, năng lực số và khả năng thích ứng của sinh viên.

Thứ năm, phát huy vai trò chủ thể của sinh viên trong quá trình giáo dục. Bản lĩnh chính trị không thể hình thành bằng sự áp đặt mà phải thông qua quá trình tự nhận thức, tự rèn luyện và trải nghiệm thực tiễn. Sinh viên cần được khuyến khích tham gia vào các hoạt động chính trị - xã hội, nghiên cứu khoa học, truyền thông số và các phong trào thanh niên để rèn luyện bản lĩnh và trách nhiệm công dân.

4.3. Một số giải pháp tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

4.3.1. Giải pháp đối với chủ thể giáo dục

Một trong những nhóm giải pháp quan trọng là nâng cao vai trò của các chủ thể giáo dục, bao gồm Đảng ủy, Ban Giám hiệu, đội ngũ giảng viên, các tổ chức Đoàn - Hội và các đơn vị chức năng trong nhà trường.

Trước hết, cần nâng cao nhận thức của Đảng ủy và Ban Giám hiệu về vai trò của giáo dục bản lĩnh chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số. Đây không chỉ là nhiệm vụ giáo dục đơn thuần mà còn là nhiệm vụ bảo đảm an ninh tư tưởng trong nhà trường. Do đó, cần xây dựng chiến lược giáo dục bản lĩnh chính trị gắn với chuyển đổi số, phát triển hệ sinh thái học liệu chính trị số và tăng cường quản lý, định hướng thông tin trong môi trường mạng.

Thứ hai, Ban Giám hiệu cần đổi mới mô hình quản trị giáo dục theo hướng hiện đại, tích hợp công nghệ số vào toàn bộ hoạt động đào tạo. Việc xây dựng các nền tảng học tập trực tuyến, hệ thống dữ liệu giáo dục và môi trường học tập số sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục và tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên tiếp cận tri thức.

Thứ ba, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị cần được nâng cao năng lực chuyên môn, kỹ năng số và phương pháp giảng dạy hiện đại. Giảng viên không chỉ là người

truyền đạt kiến thức mà còn là người dẫn dắt tư duy, định hướng nhận thức và lan tỏa giá trị chính trị trong môi trường số. Việc đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tương tác, phản biện, gắn với thực tiễn là yêu cầu cấp thiết.

Thứ tư, phát huy vai trò của các tổ chức Đoàn - Hội trong giáo dục bản lĩnh chính trị. Đây là lực lượng có khả năng tổ chức các hoạt động phong trào, diễn đàn, cuộc thi và các chương trình trải nghiệm, qua đó tạo môi trường rèn luyện bản lĩnh cho sinh viên.

Thứ năm, phát huy vai trò nêu gương của các chủ thể giáo dục. Cán bộ, giảng viên cần trở thành hình mẫu về bản lĩnh chính trị, đạo đức và trách nhiệm xã hội, từ đó tạo ảnh hưởng tích cực đến sinh viên.

4.3.2. Giải pháp đối với đối tượng giáo dục

Bên cạnh việc nâng cao vai trò của chủ thể, cần phát huy tính chủ động, tích cực của sinh viên trong quá trình tự giáo dục và tự rèn luyện.

Trước hết, cần nâng cao nhận thức của sinh viên về vai trò tiên phong của mình trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Sinh viên không chỉ là người học mà còn là lực lượng tham gia trực tiếp vào các lĩnh vực quan trọng của xã hội, đặc biệt trong bối cảnh chuyển đổi số.

Thứ hai, phát huy tính tích cực, sáng tạo của sinh viên trong học tập và rèn luyện bản lĩnh chính trị. Sinh viên cần chủ động tiếp cận tri thức, tham gia nghiên cứu khoa học, thực hiện các dự án truyền thông số và các hoạt động thực tiễn để nâng cao năng lực tư duy và hành động.

Thứ ba, nâng cao trách nhiệm của sinh viên trong việc sử dụng mạng xã hội và tham gia không gian số. Sinh viên cần có ý thức kiểm chứng thông tin, ứng xử văn minh và tham gia đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái.

Thứ tư, phát huy vai trò của sinh viên trong tuyên truyền chính trị. Mỗi sinh viên cần trở thành một kênh lan tỏa thông tin chính thống, góp phần định hướng dư luận và xây dựng môi trường mạng lành mạnh.

4.3.3. Giải pháp về nội dung giáo dục

Đổi mới nội dung giáo dục là giải pháp cốt lõi nhằm nâng cao chất lượng giáo dục bản lĩnh chính trị.

Trước hết, cần nâng cao chất lượng giáo dục lý luận Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh theo hướng hiện đại, gắn với thực tiễn và cập nhật các vấn đề mới của thời đại số. Nội dung giáo dục cần giúp sinh viên hình thành thế giới quan khoa học, phương pháp luận đúng đắn và niềm tin chính trị vững chắc.

Thứ hai, tăng cường giáo dục đường lối, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước gắn với thực tiễn phát triển đất nước. Việc phân tích các thành tựu phát

triển sẽ giúp sinh viên hiểu rõ con đường phát triển và củng cố niềm tin chính trị.

Thứ ba, đẩy mạnh giáo dục truyền thống yêu nước, lịch sử cách mạng và giá trị văn hóa dân tộc. Đây là nền tảng tinh thần quan trọng giúp sinh viên giữ vững bản sắc và định hướng giá trị trong bối cảnh hội nhập.

Thứ tư, giáo dục ý thức tự rèn luyện và trách nhiệm xã hội, giúp sinh viên hình thành khả năng “miễn dịch tư tưởng” trước các tác động tiêu cực của môi trường số.

Thứ năm, nâng cao năng lực nhận diện và phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, gắn với kỹ năng truyền thông và năng lực hành động thực tiễn.

4.3.4. Giải pháp về phương thức giáo dục

Phương thức giáo dục cần được đổi mới theo hướng hiện đại, linh hoạt và gắn với thực tiễn.

Trước hết, cần đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tăng cường tính tương tác, đối thoại và phản biện. Việc áp dụng các phương pháp như học theo dự án, mô phỏng tình huống, tranh luận chính trị sẽ giúp sinh viên phát triển tư duy độc lập.

Thứ hai, gắn lý luận với thực tiễn thông qua việc đưa các vấn đề thời sự, chính sách mới và các tình huống thực tế vào bài giảng. Điều này giúp sinh viên hiểu rõ vai trò của bản lĩnh chính trị trong đời sống.

Thứ ba, ứng dụng mạnh mẽ công nghệ số trong giáo dục, bao gồm các nền tảng học tập trực tuyến, học liệu số, AI và các công cụ truyền thông. Đây là yếu tố quan trọng giúp nâng cao hiệu quả giáo dục trong bối cảnh chuyển đổi số.

Thứ tư, đa dạng hóa hình thức đánh giá theo hướng gắn với năng lực thực tiễn, như viết bài chính luận, sản xuất nội dung số, tham gia diễn đàn và các hoạt động trải nghiệm.

Tiểu kết chương 4

Chương 4 đã xây dựng hệ thống quan điểm và giải pháp toàn diện nhằm tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số. Các giải pháp được đề xuất có tính hệ thống, đồng bộ, gắn với yêu cầu thực tiễn và định hướng phát triển của Đảng.

Trên cơ sở đó, chương khẳng định giáo dục bản lĩnh chính trị không chỉ là nhiệm vụ của nhà trường mà còn là nhiệm vụ chiến lược của toàn hệ thống chính trị. Việc triển khai hiệu quả các giải pháp sẽ góp phần xây dựng thế hệ sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, năng lực số cao và khả năng thích ứng với môi trường toàn cầu hóa, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên số.

KẾT LUẬN

Luận án khẳng định giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số là yêu cầu tất yếu và nhiệm vụ chiến lược nhằm xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao. Trong môi trường số, giáo dục chính trị đứng trước nhiều biến đổi, đòi hỏi đổi mới nội dung, phương thức và chủ thể. Bên cạnh những kết quả đạt được, vẫn còn hạn chế về nội dung, phương pháp, ứng dụng công nghệ và sự phối hợp giữa các chủ thể. Từ đó, luận án đề xuất hệ thống giải pháp đồng bộ, nhấn mạnh vai trò chuyển đổi số và phát huy tính chủ động của người học. Giáo dục cần hướng tới hình thành niềm tin, tư duy độc lập và năng lực hành động, góp phần xây dựng thế hệ sinh viên bản lĩnh trong kỷ nguyên số.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN TỚI ĐỀ TÀI

1. Nguyễn Đức Thiện, (2024), *Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học trên địa bàn Thành phố Hà Nội hiện nay*, Tạp chí Thanh niên số 44/2024. ISSN 2734-9039.
2. Nguyễn Đức Thiện, (2024), *Xây dựng niềm tin chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Việt Nam trong thực hiện khát vọng phát triển đất nước trong bối cảnh hiện nay*, Tạp chí Thanh niên số 64/2024. ISSN 2734-9039.
3. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Tăng cường giáo dục BLCT cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay*, Tạp chí thanh niên ngày 16.7/2025 số 58/2025. ISSN 2734-9039.
4. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi số và đổi mới, sáng tạo*, Tạp chí điện tử Quản lý nhà nước- <https://www.quanlynhanuoc.vn> 11.7.2025. ISSN 2815-5831.
5. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Ứng dụng mạng xã hội trong công tác tuyên truyền bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng ở Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông, số chuyên đề 2.2025. ISSN 1859-1485.
6. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Một số giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục chính trị - tư tưởng cho sinh viên các trường Đại học ở Hà Nội trong bối cảnh hiện nay*, Tạp chí Thanh niên Nghiên cứu khoa học ngày 01.10.2025 Số 80/2025. ISSN 2734-9039.
7. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Giáo dục ý thức đấu tranh, phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên mạng xã hội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay*, Tạp chí CNXH khoa học, Lý luận và thực tiễn, ISSN 2615-9473.
8. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Xây dựng nền giáo dục quốc dân hiện đại, ngang tầm khu vực và thế giới trong dự thảo văn kiện trình Đại hội XIV của Đảng*, Thanh niên Nghiên cứu khoa học ngày 12/.2025 Số 86/2025. ISSN 2734-9039.
9. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường Đại học ở Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay*, Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông số chuyên đề 5/2025. ISSN 1859-1485
10. Nguyễn Đức Thiện, (2025), *Giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay, thực trạng và những vấn đề đặt ra*, Nxb Lý luận chính trị, tr146.
11. Nguyễn Đức Thiện, (2026), *Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong kỷ nguyên số: vấn đề đặt ra từ Văn kiện Đại hội XIV của Đảng*, Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông, tháng 4.2026. ISSN 1859-1485.
12. Nguyễn Đức Thiện, (2026), *Phát huy vai trò của các chủ thể trong giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay*, Tạp chí Thanh niên số 99/2026. ISSN 2734-9039.